

RAADSINFORMATIEBRIEF

Van

college van burgemeester en wethouders

Vergadering van

30 november 2021

Kenmerk

Z/21/017887 / D/21/023466

Portefeuillehouder

Bob Duindam

Portefeuille

Participatie, werk en inkomen armoedebeleid en schuldhulpverlening

Opsteller

Schneider, Erik

Onderwerp

RIB: armoedebeleid + schuldhulpverlening

Kennisnemen van

De stand van zaken van het armoedebeleid en de schuldhulpverlening in Oudewater.

Inleiding

Het college heeft zich ten doel gesteld om inwoners te laten deelnemen in de samenleving en dat zo min mogelijk inwoners problematische schulden hebben. Om dit te realiseren proberen we zo veel mogelijk inwoners met financiële problemen of inwoners die in armoede leven te bereiken. Preventie en begeleiding zijn hierbij belangrijke pijlers: samen met de maatschappelijke organisaties in Oudewater zoveel mogelijk inwoners bereiken waarbij het Stadsteam Oudewater in de begeleiding en dienstverlening een centrale rol speelt. Onze inwoners staan hierbij centraal, we willen maatwerk toepassen. De coronacrisis heeft deze integrale aanpak het laatste jaar danig onder druk gezet met de beperkingen om elkaar te ontmoeten. Het is vooralsnog onduidelijk wanneer we hier weer vol op kunnen inzetten.

Kernboodschap

De beleidsuitgangspunten voor ons armoedebeleid en de schuldhulpverlening zijn vastgelegd in de Maatschappelijke agenda (MAG) waarbij de focus in de uitvoering ligt op het bereiken en ondersteunen van deze kwetsbare doelgroep. In verband hiermee is het college in gesprek met ATD – vierde wereld, een organisatie die de allerarmsten zelf inzet voor advisering over dit onderwerp. Samen met deze organisatie en onze partners willen we werken aan de vertrouwensrelatie met onze inwoners. Wederzijds vertrouwen zorgt voor het beter kunnen begeleiden en ondersteunen van onze inwoners.

Hieronder geeft het college puntsgewijs aan wat de stand van de uitvoering is en welke ontwikkelingen er spelen. Daarnaast benoemen we onderdelen waarop we onze aanpak en dienstverlening willen verbeteren en waar we ons de komende tijd op gaan richten.

Armoedebeleid

De gemeente Oudewater doet het op het gebied van werk en inkomen beter dan het landelijk gemiddelde^[1]. Daarnaast kent Oudewater een sterke sociale basis. Toch zijn er ook in Oudewater inwoners die het financieel moeilijk hebben en in

---

armoede leven. Ons armoedebeleid richt zich op de volgende punten:

- Investeren in samenwerking, integrale aanpak:

Zoals in de 'Kernboodschap' is aangegeven werken we met zoveel mogelijk partijen en organisaties samen. Het Stadsteam fungeert hierbij als centraal punt waar signalen en aanvragen worden ontvangen, opgepakt en/of doorverwezen. Via netwerkbijeenkomsten blijven we met elkaar in contact en informeren we elkaar. Door de samenwerking kunnen we inspelen op ontwikkelingen. Vanwege coronabeperkingen staan de netwerkbijeenkomsten wel onder druk.

- Gemeentelijke regelingen en subsidies:

Met gemeentelijke regelingen ondersteunen we inwoners met een laag inkomen. Voorbeelden hiervan zijn de declaratieregeling, de tegemoetkoming meerkosten zorg en de individuele inkomenstoelage. Daarnaast geven we subsidie aan organisaties die inwoners met een laag inkomen ondersteunen of financieel bijstaan. Deze subsidiepartners zijn in staat om met hun vrijwilligers die inwoners te bereiken. We verstrekken onder andere subsidie aan de Voedselbank, Tjonkie Food, Stichting Leergeld en Schuldhulpmaatje.

- Zichtbaarheid en communicatie:

Niet alleen via onze netwerkpartners maar ook via de gemeentelijke mediakanalen vragen we aandacht voor onze regelingen en ondersteuningsmogelijkheden. Dat doen we via onze websites (van de gemeente Oudewater en het Stadsteam) en de IJsselbode, zoals tijdens de week van het geld. Het ontsluiten van de informatie van alle regelingen is complex. Hier werken we met alle betrokken partijen aan.

- Toegang tot de regelingen en voorzieningen:

Het Stadsteam fungeert als verzamelpunt voor alle regelingen. Via de formulierenbrigade van het Stadsteam kunnen inwoners begeleiding krijgen bij de toegang tot de regelingen. Breder gezien is de onafhankelijke cliëntondersteuning beschikbaar voor ondersteuning en begeleiding bij aanvragen voor het gehele sociaal domein.

Coronacrisis en armoede:

Het college houdt nauwlettend in de gaten of inwoners financieel worden getroffen door de coronacrisis. Signalen hierover worden verzameld zodat de ontwikkelingen goed gevolgd kunnen worden:

- Contact met netwerkpartners:

De Voedselbank en Schuldhulpmaatje signaleren geen significante toename van inwoners als gevolg van de coronacrisis. Ook de kerken, die goed zijn aangesloten op het Stadsteam, signaleren geen toename. Stichting Leergeld heeft vanwege de 'lockdown' wel aanzienlijk meer aanvragen voor laptops voor schoolgaande kinderen ontvangen (en gehonoreerd), van Tjonkiefods krijgen we ook signalen van een toename van het gebruik.

- Input van Stadsteam en schuldhulpverlening:

Het Stadsteam en de schuldhulpverlening signaleren geen toename in het aantal aanvragen of van meldingen van inwoners met financiële problemen als gevolg van de crisis.

- Input Ferm Werk – ondersteuning zzp'ers:

Ferm Werk voert enkele coronaregelingen uit (TONK en TOZO). Alle zzp'ers die gebruik hebben gemaakt van de TOZO-5 regeling (die tot 1 oktober liep) zijn benaderd en gesproken over de voortgang van hun onderneming. Het merendeel heeft aangegeven dat ze zich financieel gaan redden met het aantrekken van de economie. Een enkeling heeft zijn bedrijf uitgeschreven en is in loondienst gegaan of heeft zich laten omscholen. Hier worden geen grote problemen verwacht.

- Daarnaast zijn ondernemersverenigingen in Oudewater benaderd met de vraag of de coronacrisis voor problemen heeft gezorgd onder de leden. Dit bleek vooralsnog niet het geval. De contacten zijn gelegd om ondernemers met financiële problemen door te verwijzen.

- Contact met "ik-val-buiten-de-boot":

Ondernemers die geen gebruik kunnen maken van de coronasteunpakketten van het Rijk kunnen zich aanmelden bij het platform "ik-val-buiten-de-boot". Dit landelijk platform behartigt de belangen van deze ondernemers. Vooralsnog hebben zich geen ondernemers uit Oudewater bij dit platform aangemeld. De contacten voor doorverwijzing zijn met "ik-val-

buiten-de-boot" gelegd.

Het lijkt er voorsnog op dat de financiële gevolgen voor onze inwoners beperkt zijn gebleven en dat de ondersteuningspakketten van het Rijk hun werk hebben gedaan. Het college realiseert zich wel dat nadelige effecten zich later kunnen manifesteren. Daarnaast hebben we niet alle inwoners/zelfstandigen in beeld die geconfronteerd zijn met een inkomensdaling. We blijven daarom samen met onze partners alert op signalen.

Waar gaan we het komend jaar mee aan de slag?

Het college ziet ruimte voor ontwikkelingen en verbeteringen. Met de volgende onderwerpen gaan we in 2022 aan de slag:

Samenwerking netwerk	In blijven zetten op het netwerk en deze waar mogelijk uitbreiden met relevante partijen (zoals basisscholen).
Verbeteren bereikbaarheid regelingen	Nagaan waar regelingen eenvoudiger en laagdrempeliger kunnen.
Communicatie	Up-to-date houden van de communicatie over onze regelingen. En nagaan waar we de communicatie kunnen verbeteren.
Monitoring gevolgen corona	Samen met de netwerkpartners (waaronder Ferm Werk) de gevolgen van de coronacrisis blijven monitoren.
Energiearmoede	Recentelijk speelt het probleem van de energiearmoede. Het college houdt een vinger aan de pols m.b.t. de financiële gevolgen van de explosief gestegen energieprijzen.. De Rijksoverheid is bezig om ook voor deze getroffensten steunmaatregelen te treffen. Ook hiervoor geldt dat de ontwikkelingen nauwlettend worden gevolgd.

Extra inspanning om kwetsbare doelgroep te bereiken:

Ondanks alle inspanningen van het college en onze partners weten we niet alle inwoners die in armoede leven te bereiken. Een gedeelte blijft buiten beeld. Hier kunnen verschillende redenen aan ten grondslag liggen zoals schaamte, eigen keuze, en de onbekendheid van de voorzieningen en regelingen. Om na te gaan of er toch manieren zijn om deze kwetsbare groep in beeld te krijgen is er contact gezocht met de organisatie 'ATD – vierde wereld'. Deze organisatie werkt aan een samenleving zonder armoede waarbij de inzet en ervaringen van de allerarmsten zelf wordt gebruikt. Samen met onze netwerkpartners willen we de inzichten van 'ATD – vierde wereld' bespreken en nagaan hoe we deze kunnen gebruiken voor onze praktijk in Oudewater. Hierbij gaat het niet om grootschalige projecten of extra beleid, maar samen met onze partners manieren vinden om kwetsbare inwoners in de haarvaten van onze samenleving te vinden. De eerstvolgende netwerkbijeenkomst (van 18 november) zal hiervoor gebruikt worden.

Schuldhulpverlening

Ook voor de schuldhulpverlening geldt dat de statistieken van Oudewater gunstig afsteken tegen het landelijk beeld^[2]. Het aantal schuldhulpverleningstrajecten is laag:

Ontwikkelingen bestand schuldhulpverlening:

	2020	2019	2018
Nieuwe aanmeldingen	3	10	13
Afgeronde dossiers	5	11	9
Totaal behandelde dossiers	27	35	35

Bron: Jaarverslag Plangroep 2020

Maar ook hier geldt dat het college wil voorkomen dat inwoners met problematische schulden buiten beeld blijven. Vandaar dat het college op de volgende punten heeft ingezet en benoemt ook hier enkele aandachts- en verbeterpunten:

- Nieuwe verordening en beleidsregels schuldhulpverlening:

Het uitgangspunt van de gemeentelijke schuldhulpverlening is dat deze voor alle inwoners toegankelijk is. Om dit uitgangspunt te waarborgen zijn in 2021 de beleidsregels schuldhulpverlening aangepast en opnieuw vastgesteld (D/21/023262). Vooral de toegang tot de schuldhulpverlening voor zelfstandigen is hiermee nadrukkelijk bevestigd. Daarnaast is de verordening over de beslistermijn door uw raad vastgesteld (D/21/005949).

- Vroegsignalering:

Vanaf 1 januari van dit jaar is in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening de verplichting opgenomen dat de gemeente een aanbod voor een eerste gesprek moet doen aan de inwoner waarvoor een melding over een betalingsachterstand (van gas, elektra, water, huur en/of ziektekosten) is ontvangen. Deze verplichting wordt uitgevoerd door het Stadsteam die signalen opvolgt. Afhankelijk van de situatie en de hoogte van de achterstand ontvangt de betreffende inwoner een brief (met een uitnodiging voor een gesprek) of vindt er een huisbezoek plaats om in contact met de betreffende inwoner te komen. De signalen worden ontvangen door de gemeente of via onze partners (zoals Ferm Werk en woningbouwvereniging Woningraat). De huidige invulling van de Vroegsignalering functioneert goed waardoor geen aansluiting is gezocht bij het landelijke automatiseringssysteem voor vroegsignalering. Verhoudingsgewijs is dit voor de gemeente Oudewater een kostbaar systeem.

- Zelfstandig ondernemers die problemen hebben met hun boekhouding kunnen via Ferm Werk in contact worden gebracht met vrijwilligersorganisatie “Over Rood”. Die bieden ondersteuning aan bij het op orde krijgen van de boekhouding, BTW-aangiftes en dergelijke. Als er sprake is van problematische schulden wordt een gespecialiseerd bureau ingeschakeld.
- Bibliotheek Het Groene Hart is ook actief om financiële problemen onder onze inwoners te voorkomen door trainingen en begeleiding aan te bieden. Voorbeelden hiervan zijn het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO), voor inwoners die moeite hebben met digitale dienstverlening en vragen hebben over zaken doen met de overheid. Daarnaast is de training “omgaan met geld” ontwikkeld.

Ook voor onze schuldhulpverlening signaleren we interessante ontwikkelingen waar we ons de komende periode op gaan richten:

Saneringskredieten	Saneringskredieten kunnen een waardevolle aanvulling zijn voor de schuldhulpverlening aan onze inwoners. De verwachting is dat begin 2022 een landelijk Waarborgfonds voor saneringskredieten beschikbaar komt. Wat de (financiële) voorwaarden zijn en of dit een toegevoegde waarde is voor onze schuldhulpverlening wordt momenteel onderzocht.
Financieel ontzorgen van statushouders	Vanaf 1 januari 2022 treedt de nieuwe inburgeringswet in werking. Onderdeel van deze nieuwe wet is het financieel ontzorgen van statushouders. Plannen voor de uitvoering worden op dit moment uitgewerkt.
Ontwikkeling schuldenknooppunt en collectief schuldregelen	De ontwikkelingen hieromtrent worden nauwlettend gevolgd. Beoordeeld zal worden of deze landelijke ontwikkelingen een toegevoegde waarde kunnen zijn voor de schuldhulpverlening aan onze inwoners.

Kinderopvangtoeslagaffaire (KOTA):

Ook in Oudewater zijn ouders getroffen door het handelen van de Belastingdienst met betrekking tot de kinderopvangtoeslag. Gedupeerden die nog steeds nadelige effecten van dit handelen ondervinden kunnen begeleiding van de gemeente krijgen. Twee medewerkers van het Stadsteam zijn hiervoor beschikbaar. Gelukkig is het aantal gedupeerden in Oudewater beperkt maar gedurende het jaar wel opgelopen. Zijn we aan het begin van deze hersteloperatie begonnen met 2 gezinnen, inmiddels zijn er 7 gezinnen aangemerkt als gedupeerden van de KOTA. Deze toename zien we ook in de landelijke cijfers over het aantal gedupeerden. Met al deze gezinnen is contact gelegd en is de ondersteuningsbehoefte in kaart gebracht. Twee gezinnen waren

al in beeld bij de gemeente waarvan één gezin heeft aangegeven een aanvullende ondersteuningsbehoefte te hebben. Voor dit gezin is maatschappelijk werk ingeschakeld. De overige gezinnen hebben aangegeven dat ze geen aanvullende ondersteuning nodig hebben. In Oudewater zijn geen kinderen van gedupeerde gezinnen uit huis geplaatst. Berichten hierover verschenen in de landelijke media naar aanleiding van een onderzoek van het CBS.

---

[1] Zie ‘waarstaatjegemeente.nl’

[2] dashboards.cbs.nl/v3/SchuldenproblematiekInBeeld

Financiën

N.v.t.

Vervolg

N.v.t.

Bijlagen

N.v.t.
